

Έγγραφο συνόδου

B8-0177/2019

11.3.2019

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνέχεια δήλωσης της Αντιπροέδρου της Επιτροπής/Υπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας

σύμφωνα με το άρθρο 123 παράγραφος 2 του Κανονισμού

σχετικά με το ευρωπαϊκό καθεστώς κυρώσεων για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (2019/2580(RSP))

Heidi Hautala, Barbara Lochbihler, Judith Sargentini, Margrete Auken, Jordi Solé, Martin Häusling, Molly Scott Cato, Klaus Buchner, Florent Marcellesi, Reinhard Bütikofer, Bodil Valero, Tilly Metz
εξ ονόματος της Ομάδας Verts/ALE

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το ευρωπαϊκό καθεστώς κυρώσεων για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (2019/2580(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του με τα οποία ζητούσε τη θέσπιση ενωσιακού μηχανισμού για την επιβολή στοχευμένων κυρώσεων σε πρόσωπα που ενέχονται σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του ψηφίσματός του της 11ης Μαρτίου 2014 σχετικά με την εξάλειψη των βασανιστηρίων στον κόσμο¹,
- έχοντας υπόψη τη δήλωση 25 της Συνθήκης της Λισαβόνας σχετικά με την ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων των ατόμων ή οντοτήτων που θίγονται από περιοριστικά μέτρα της ΕΕ ή από μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας,
- έχοντας υπόψη το στρατηγικό πλαίσιο και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία (2015-2019),
- έχοντας υπόψη τη δήλωση της Αντιπρόεδρου της Επιτροπής/Υπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΑΕ/ΥΕ), σε συνέχεια της συνεδρίασης του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ τον Δεκέμβριο 2018,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης της 22ας Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τον Sergei Magnitsky και μετά την υπόθεση αυτή - καταπολέμηση της ατιμωρησίας με στοχευμένες κυρώσεις,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη με τίτλο «Στοχοθετημένες κυρώσεις σε βάρος φυσικών προσώπων για λόγους σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - αντίκτυπος, τάσεις και προοπτικές σε επίπεδο ΕΕ», που δημοσιεύθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Πολιτικών στις 26 Απριλίου 2018²,
- έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία της κυβέρνησης των Κάτω Χωρών του Νοεμβρίου 2018 υπέρ ενός ενωσιακού παγκόσμιου καθεστώτος κυρώσεων για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- έχοντας υπόψη την πρόταση της 14ης Νοεμβρίου 2018 διαφόρων ομάδων της κοινωνίας των πολιτών για μια ευρωπαϊκή επιτροπή απαγόρευσης εισόδου όσων παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα,

¹ ΕΕ C 378 της 9.11.2017, σ. 52.

² Μελέτη — «Στοχοθετημένες κυρώσεις σε βάρος φυσικών προσώπων για λόγους σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - αντίκτυπος, τάσεις και προοπτικές σε επίπεδο ΕΕ», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Πολιτικών, Θεματικό Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων, 26 Απριλίου 2018.

- έχοντας υπόψη το άρθρο 123 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ενωσιακά περιοριστικά μέτρα —κοινώς γνωστά ως κυρώσεις— έχουν καταστεί τα τελευταία είκοσι χρόνια αναπόσπαστο τμήμα της εργαλειοθήκης της ΕΕ στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, με πάνω από 40 διαφορετικά περιοριστικά μέτρα να είναι σήμερα σε ισχύ σε βάρος 34 χωρών, ενώ πολλά από αυτά αποτελούν άμεση εφαρμογή αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι, πέρα από τις ανά χώρα κυρώσεις, η ΕΕ πρόσφατα θέσπισε οριζόντια περιοριστικά μέτρα κατά της διάδοσης και χρήσης χημικών όπλων, καθώς και ειδικά μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υφιστάμενες ενωσιακές κυρώσεις στοχεύουν τόσο σε κρατικούς όσο και σε μη κρατικούς παράγοντες, όπως το Νταές και η αλ Κάιντα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα δύο τρίτα των ανά χώρα κυρώσεων της ΕΕ έχουν επιβληθεί για τη στήριξη στόχων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει επανειλημμένα τη θέσπιση ενός συνολικού ενωσιακού καθεστώτος κυρώσεων για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (επίσης γνωστού αρχικά ως Ενωσιακή Παγκόσμια Λίστα Μαγνίτσκι)·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ειδικά καθεστώτα κυρώσεων για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν εγκριθεί σε κάποιες χώρες, μεταξύ των οποίων οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Εσθονία, η Λιθουανία και το Ηνωμένο Βασίλειο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομοθεσία των ΗΠΑ δεν προβλέπει κανένα είδος διαδικασιών δικαστικού ελέγχου·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ξεκίνησε, τον Νοέμβριο του 2018, μια συζήτηση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ σχετικά με την πολιτική σκοπιμότητα ενός στοχοθετημένου καθεστώτος κυρώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε επίπεδο ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προκαταρκτικές συζητήσεις συνεχίζονται σε επίπεδο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου·
- 1. ζητεί την ταχεία θέσπιση σε επίπεδο ΕΕ ενός αυτόνομου, ευέλικτου και αντιδραστικού καθεστώτος κυρώσεων, το οποίο θα επιτρέπει τη στοχοθέτηση ατόμων με ευθύνη ή εμπλοκή σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταχρήσεις παγκοσμίως·
- 2. πιστεύει απόλυτα ότι ένα τέτοιο καθεστώς θα αποτελούσε πολύτιμο συμπλήρωμα των υφιστάμενων εργαλείων της ΕΕ σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξωτερικής πολιτικής και θα ενίσχυε τον ρόλο της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στην εκ μέρους της στήριξη προς τα θύματα και προς τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως·
- 3. είναι πεπεισμένο για την αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου καθεστώτος και για την ικανότητά του να επηρεάσει τη συμπεριφορά των συγκεκριμένων ατόμων και οντοτήτων, όπως επίσης είναι πεπεισμένο για την αποτρεπτική ισχύ του και τη

συμβολική αξία του λόγω της μεγαλύτερης έμφασης που θα δίνει σε καταστάσεις όπου οι ακτιβιστές της δημοκρατικής αντιπολίτευσης και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κινδυνεύουν·

4. διαπιστώνει με συγκρατημένη αισιοδοξία τις προκαταρκτικές συνομιλίες σε επίπεδο Συμβουλίου για το θέμα αυτό· καλεί την ΑΕ/ΥΕ και τις υπηρεσίες της να υιοθετήσουν εποικοδομητική και προορατική στάση σε αυτή τη διαδικασία και αναμένει από την ΥΕ/ΑΠ ότι θα του υποβάλλει τακτικά αναφορά για την πρόοδο των συνομιλιών αυτών·
5. τονίζει ότι το καθεστώς των κυρώσεων θα πρέπει να επιτρέπει τη λήψη περιοριστικών μέτρων, ιδίως τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και την απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ, κατά ατόμων ή οντοτήτων που είναι υπεύθυνα ή συμμετέχουν, χρηματοδοτούν ή συμβάλλουν στον σχεδιασμό, την καθοδήγηση ή τη διάπραξη σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· καλεί το Συμβούλιο να συμπεριλάβει τις διασυννοριακές παραβιάσεις στο πεδίο εφαρμογής του καθεστώτος των κυρώσεων·
6. τονίζει ότι έχει σημασία να είναι το καθεστώς των κυρώσεων σύμφωνο και συμπληρωματικό προς τις υφιστάμενες πολιτικές της ΕΕ και προς τα υφιστάμενα ανά χώρα και οριζόντια περιοριστικά μέτρα· τονίζει επ' αυτού ότι το νέο καθεστώς δεν θα πρέπει να υποκαταστήσει το πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων ανά χώρα μέτρων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα· εκτιμά περαιτέρω πως οποιοδήποτε μελλοντικό καθεστώς κυρώσεων θα πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωματικό και σύμφωνο προς το υφιστάμενο διεθνές πλαίσιο που αφορά τις κυρώσεις, ιδίως σε σχέση με εκείνο του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών·
7. υπογραμμίζει ότι το καθεστώς των κυρώσεων πρέπει να είναι νομικά άρτιο και να συμμορφώνεται πλήρως με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα όσον αφορά την προστασία και την τήρηση του δικαιώματος των συγκεκριμένων ατόμων ή οντοτήτων σε μια δίκαιη δίκη· τονίζει επ' αυτού ότι οι αποφάσεις για την εγγραφή ή διαγραφή προσώπων ή οντοτήτων στον κατάλογο θα πρέπει να βασίζονται σε σαφή και διακριτά κριτήρια, ώστε να εγγυώνται ένα διεξοδικό δικαστικό έλεγχο·
8. τονίζει ότι η μέσω εθνικών ή διεθνών δικαιοδοσιών ποινική δίωξη όσων διαπράττουν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα πρέπει να παραμείνει ο πρωταρχικός στόχος όλων των προσπαθειών καταπολέμησης της ατιμωρησίας που έχουν αναληφθεί από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της· υπενθυμίζει σε σχέση με αυτό τη θεμελιώδη ευθύνη των κρατών να κάνουν τους αυτουργούς παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να λογοδοτούν·
9. επισημαίνει ότι η πολιτική νομιμότητα του καθεστώτος των κυρώσεων θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το αν θα μπορέσει το Συμβούλιο να εκδίδει τους καταλόγους αυστηρώς βάσει σκεπτικών υπαγορευόμενων από τα ανθρώπινα δικαιώματα και όχι από γεωπολιτικά ή άλλα διακυβεύματα· προτρέπει επ' αυτού το Συμβούλιο να εξετάσει τη δυνατότητα εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας στην κατάρτιση αυτών των καταλόγων·
10. εκτιμά πως το καθεστώς των κυρώσεων θα πρέπει να επιτρέπει τη στόχευση ατόμων προερχόμενων τόσο από κρατικούς όσο και από μη κρατικούς φορείς ή οντότητες·

11. ελπίζει ότι οι μελλοντικοί κατάλογοι που θα καταρτίζονται στο πλαίσιο του καθεστώτος των κυρώσεων θα στηρίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία και αποκλειστικά σε πληροφορίες από δημόσια διαθέσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των προερχομένων από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών· ελπίζει ότι θα υπάρχει σαφής και άμεση σύνδεση ανάμεσα στην καταχώριση ενός ατόμου στον κατάλογο και στα εγκλήματά του·
12. εκτιμά πως το νέο καθεστώς κυρώσεων θα πρέπει να επικεντρώνεται στους αυτουργούς που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με ένα έγκλημα, π.χ. στα μέλη των δυνάμεων ασφαλείας ή του δικαστικού σώματος, αλλά και να επιτρέπει, εφόσον χρειαστεί, την καταχώριση και ατόμων προερχόμενων από τα ανώτατα κλιμάκια της διοικητικής ιεραρχίας·
13. εκτιμά πως θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ένα μικρό φάσμα παραβιάσεων, όπως είναι π.χ. η άμεση συμμετοχή σε πράξεις βασανιστηρίων, βίαιης εξαφάνισης, εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας, και φυλάκισης για πολιτικούς λόγους· ζητεί να αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο του καθεστώτος κυρώσεων και τα άτομα που εμπλέκονται σε επιχειρηματικές δραστηριότητες που συμβάλλουν άμεσα στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, π.χ. οπλικές συμφωνίες που πυροδοτούν συγκρούσεις, εκτεταμένες αρπαγές γαιών, ή οικοκτονία·
14. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για τη σωστή εφαρμογή και επιβολή του καθεστώτος των κυρώσεων μόλις αυτό θεσπιστεί· καλεί την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED) και την Επιτροπή να αφιερώσουν από την πλευρά τους επαρκείς πόρους και εμπειρογνώσια στην εποπτεία της εφαρμογής του νεοσύστατου καθεστώτος και να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη δημόσια επικοινωνία σχετικά με τους καταλόγους αυτούς, τόσο εντός ΕΕ όσο και στις ενδιαφερόμενες χώρες·
15. ζητεί να επεκταθεί η εντολή του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή και στα ενωσιακά καθεστάτα κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένου στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ή —εναλλακτικά— ζητεί το διορισμό ειδικού διαμεσολαβητή για τις ενωσιακές κυρώσεις·
16. τονίζει ότι πρέπει το Κοινοβούλιο να ασκεί αυστηρό έλεγχο στις ενέργειες στις οποίες το Συμβούλιο θα προβαίνει στο πλαίσιο του μελλοντικού καθεστώτος κυρώσεων, ιδίως σε ό,τι αφορά τον ορισμό και τις τροποποιήσεις των κριτηρίων καταχώρισης στους καταλόγους και την τροποποίηση αυτών των καταλόγων·
17. αποτίει φόρο τιμής στις άοκνες προσπάθειες των ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών για την καθιέρωση κυρώσεων κατά ατόμων ως αυτουργών· συνιστά τη συγκρότηση μιας συμβουλευτικής επιτροπής σε επίπεδο ΕΕ, με συμμετοχή εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, η οποία θα συμβάλει στις εν εξελίξει συζητήσεις του Συμβουλίου σχετικά με ένα μελλοντικό καθεστώς κυρώσεων σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα· τονίζει ότι οποιοδήποτε μελλοντικό καθεστώς κυρώσεων θα πρέπει να προβλέπει μια στενή συνεργασία με την επιτροπή αυτή·
18. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην Αντιπρόεδρο της Επιτροπής/Υπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, στα κοινοβούλια και τις

κυβερνήσεις των κρατών μελών, στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.